

Závěrečná zpráva o projektu

Údaje o projektu

název projektu:

Podpora populace užovky stromové

Příspěvek z rozpočtu Karlovarského kraje

Evidenční číslo smlouvy: D467/2006

program: Záchranné programy zvláště chráněných živočichů

stručný popis projektu: Cíle projektu:

1. Vytvořit mozaiku stanovišť a úkrytů v krajině
2. Vybudovat místa vhodná pro jejich rozmnožování
3. Zajistit údržbu a sřežení již vybudované odchovny

Realizace projektu:

V roce 2007 jsme pokračovali v aktivitách započatých již roku 2004. Hlavní úlohu při realizaci projektu měl také p. Kuchta jako majitel předmětných pozemků, hlavní dodavatel materiálů i odborný poradce.

V rámci projektu byla dále rozvolněna náletová zeleň na pozemcích. Při ponechání ojedinělých křovin vznikla celá řada nových příležitostí pro slunění užovek. Vyřezané větve byly využity k budování odchovny i úkrytů na stanovišti.

Další úkryty byly vytvořeny z přírodních materiálů - kamenů a dřeva. V bezprostřední blízkosti odchovny byly navíc umístěny silné gumové pásy, které užovky rády vyhledávají zvláště ve dnech, kdy sluneční svit není natolik intenzivní, aby stačil k vyhřívání na otevřených místech. Gumové pásy jsou zároveň dostatečně těžké aby ochránil méně pohyblivé užovky před nenadálým útokem predátorů.

Vlastní odchovna je tvořena směsí hnoje hospodářských zvířat, posečené trávy a zasunutých dřev. Část dřev zároveň obsahuje dutiny. Hromada substrátu je periodicky překrývána nasečenou hmotou tak, aby bylo zabráněno jejímu nadměrnému vysychání. Koňský hnůj se slámou zajistí dostatečnou teplotu a vlhkost pro vývoj vajec.

Odchovna je orientována k jihu, v místě kde je dostatek spodní vlhkosti. Slunce na ní svítí přímo cca 5 hodin denně a zbytek dne je v polostínu nebo i hlubším stínu. Díky tomuto režimu poskytuje poměrně pestré podmínky pro eventuální kladení vajec.

Na odchovnu je po celý rok pravidelně navážen po malých částech hnůj, takže je kryt úbytek způsobený mineralizací a slehnutím hmoty. Navážení materiálu je natolik intenzivní, že odchovna stále mírně roste.

V průběhu realizace jsme provedli několikrát kontrolu přítomnosti plazů na stanovišti. Kontrola byla pouze vizuální, s žádným druhem nebylo manipulováno. Vzhledem k tomu, že zde byly zjištěny juvenilní exempláře necelý rok staré, považujeme to za důkaz úspěšného rozmnožování na stanovišti. Při kontrolách nebyly nikdy užovky vyrušeny tak, aby měnily stanoviště.

V širším okolí odchovny byly vytvořeny hromady větví překryté starým senem. Zvýšili jsme tak počet úkrytů pro užovky.

Další zařízení bylo vybudováno ve vzdálenosti cca 200m od první odchovny. Respektovali jsme doporučení odborníků vybudovat další vhodné zařízení tak, aby nedocházelo ke koncentraci plazů pouze na jednom stanovišti.

V okolí odchoven bylo prováděno střídavé ruční sečení porostu. Cílem tohoto opatření je, aby se na malém prostoru střídala místa s nízkou vegetací a s vysokým porostem. Je to důležité jednak pro bezpečnost plazů. Dále je to nezbytné pro to, aby v horkých letních dnech mohly vyhledávat místa s optimální teplotou prostředí. Ruční sečení kosou pak zabrání zranění plazů.

V blízkosti plánované odchovny je dostatečně pestré okolí s tekoucí vodou a bujným bylinným pokryvem, který je důležitý za letních veder.

Vlastní zařízení pro rozmnožování užovek bude opět tvořit masivní hromada směsného hnoje hospodářských zvířat s vysokým podílem koňského hnoje. Hromada substrátu je proložena dřevem - dutými kmeny a ohraničena dřevem a kameny.

Část dřev je vložena také do substrátu, aby zde mohly vzniknout prostory pro úkryt hadů a kladení vajec. Koňský hnůj se slámou zajistí dostatečnou teplotu a vlhkost pro vývoj vajec.

Užovky nebudou do odchovného zařízení nikterak přenášeny, protože je snadno objeví samy podle zvýšené teploty oproti teplotě okolí. Není tedy třeba výjimka Ministerstva životního prostředí, protože s chráněným druhem nebude nijak manipulováno.

Navíc p. Kuchta je od roku 2006 vlastníkem výjimky pro zásahy do biotopu chráněného druhu. Výjimka byla udělena AOPK Karlovy Vary.

Cíle projektu, které byly v roce 2007 plně dosaženy.

1. Umožnit rozmnožování užovky stromové v místech jejího pravidelného výskytu.
2. Zajistit nenápadný dohled zabraňující nelegálním odchytům.
3. Zajistit bezpečné úkryty pro užovky stromové během letní i zimní sezóny.
4. Pokračovat s přípravou populace užovky na rekonstrukci silnice č.13

Předpokládané výstupy projektu, které byly v roce 2007 plně dodrženy.

1. Budování dvou zařízení pro rozmnožování užovky stromové.
2. Údržba širšího okolí odchoven
3. Fotodokumentace.

Přehled přiložené fotodokumentace

Projekt č.: D658/2007 Podpora populace užovky stromové
autor: Martin Lípa, Peklo, březen 2007
IMGP5218 opatření v okolí
Vytváření hromad větví v širším okolí odchoven

Projekt č.: D658/2007 Podpora populace užovky stromové
autor: Martin Lípa, Peklo, duben 2007
IMGP5831 Elaphe longissima
Kontrola přítomnosti užovek na stanovišti

Projekt č.: D658/2007 Podpora populace užovky stromové
autor: Martin Lípa, Peklo, duben 2007
IMGP5834 odchovna
Situace kolem odchovny na počátku vegetace

Projekt č.: D658/2007 Podpora populace užovky stromové
autor: Martin Lípa, Peklo, červen 2007
Imgp6558 biotop užovky v okolí Hrachové
Celkový pohled na území s hojným výskytem užovky stromové

Projekt č.: D658/2007 Podpora populace užovky stromové
autor: Martin Lípa, Peklo, červen 2007
IMGP6645 biotop užovky v okolí Stráže
Detailní pohled na biotop užovky stromové